

Bizim şərh

Azərbaycan–Gürcüstan əməkdaşlığı Avrasiyada regional örnəkdir

Bu dostluq və qonşuluq tandemi önəmli beynəlxalq layihələrin qarantıdır

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında yüksək səviyyədə olan iqtisadi əməkdaşlığın, eləcə də bu çərçivədə uğurlu regional münasibətlərin getdikcə möhkəmlənməsi və irimiqyaslı global enerji və nəqliyyat–kommunikasiya layihələrinin (Bakı–Tbilisi–Ceyhan neft boru kəməri, Bakı–Tbilisi–Ərzurum qaz boru kəməri, Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu) reallaşdırılması bölgədə sülhə və sabitliyə xidmət edir.

İki ölkənin iqtisadi, ticari, enerji, nəqliyyat və logistika sahələrində birgə əməkdaşlığı son illərdə diamik inkişaf edib. Azərbaycan hazırda Gürcüstanın ən böyük ticarət tərəfdaşlarından biri olaraq ilk beşlikdə yer alıb. 2022-ci ildə bu ölkələr arasında ticarət dövriyyəsi 771 milyon dollar təşkil edib, ikitərəfli ticarətin saldosu müsbət 500 milyon dollar olub. Bu il ticarət 15 faizə yüksəlib, yanvar-avqust aylarında isə ikitərəfli ticarət dövriyyəsi 614 milyon dolları ötürüb, ikitərəfli ticarətin saldosu müsbət 444 milyon dollar təşkil edib.

Gürcüstanın əsas ticarət tərəfdaşlarından olan Azərbaycan Respublikası dost ölkəyə yatırılan birbaşa investisiyaların həcmində də böyük pay sahibi kimi tanınıb. İndiyədək Gürcüstan Azərbaycan iqtisadiyyatına 93,8 milyon dollar, Azərbaycan isə Gürcüstana 3,2 milyard dollardan çox investisiya yatırılıb. Qonşu ölkəyə qoyulan investisiyaların həcminə görə, respublikamız 2012-ci ildən etibarən 1-ci yerdə qərarlaşıb.

Hazırda Azərbaycanda 300-dən çox Gürcüstan şirkəti qeydiyyatdadır, 700-dən çox Azərbaycan sərmayəli şirkət, xüsusilə SOCAR isə Gürcüstanda uğurla fəaliyyət göstərir. Gürcüstan büdcəsinə ən çox vergi ödəyən şirkət də məhz bu qurumdur.

Azərbaycan ilə Gürcüstanın tarixi İpək Yolu üzərində yerləşməsi və ölkələrimiz tərəfindən birgə irimiqyaslı enerji və nəqliyyat layihələrinin icra edilməsi regionumuzdan keçən yük axınının həcmi dəfələrlə artırır. Azərbaycan–Gürcüstan əməkdaşlığında nəqliyyat–logistika sahəsi xüsusi yer tutur. Ölkələrimiz arasında uğurlu regional əməkdaşlıq münasibətləri çərçivəsində irimiqyaslı global enerji və nəqliyyat–kommunikasiya layihələrinin (Bakı–Tbilisi–Ceyhan neft boru kəməri, Bakı–Tbilisi–Ərzurum qaz boru kəməri,

Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu) reallaşdırılması bölgədə sülhə və sabitliyə xidmət edir.

Bu baxımdan hazırda Orta Dəhliz layihəsinin inkişafı və perspektivinin müzakirəsi daim diqqət mərkəzindədir. Ona görə də hər iki ölkə dəmir yolu xəttinin genişləndirilməsi, magistral yolların beynəlxalq səviyyədə qurulması və dəniz limanlarının gücünün artırılmasına mühüm önəm verir.

Azərbaycan və Gürcüstan Orta Dəhliz, Cənub–Qərb və digər beynəlxalq tranzit marşrutlarının inkişafında fəal əməkdaşlıq edir. Səmərəli əlaqələr nəticəsində hər iki ölkənin ərazisindən keçən tranzit yükdaşımalarının həcmi də artır. Yeri gəlmişkən, Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolunun aşırma qabiliyyətinin 5 dəfədən çox artırılmasının nəzərdə tutulması Orta Dəhliz daha da gücləndirilməsi məqsədi daşıyır.

Hazırda iki dost ölkə birlikdə dəmir yolu xətlərini müasirləşdirir və gələn ilin sonuna qədər bunun başa çatdırılması planlaşdırılır. Bununla da yüklərin həcmi iki dəfə artacaq gözlənilir. Bundan savayı, tezliklə Gürcüstan tərəfindən Anakliya dəniz limanının inşasına başlanılacağı və infrastrukturun yığırma qabiliyyətinin 100 milyon tona çatdırılacağı da bildirilir. Eyni zamanda, Şərq–Qərb avtomagistralının inşasının da yaxın vaxtlarda yekunlaşdırılacağı gözlənilir.

Şimal–Qərb qonşumuzla əlaqələr özünü iqtisadi sahədə daha çox büruzə verir. İlk olaraq iki ölkəni bir-birinə Bakı–Supsa, Bakı–Tbilisi–Ceyhan, Bakı–Tbilisi–Ərzurum və TRASEKA kimi global enerji, nəqliyyat–kommunikasiya layihələri birləşdirir. Bundan başqa, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM və digər qurumlar çərçivəsində əlaqələr də mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

SOCAR Energy Georgia MMC Gürcüstanın qazla təmin edilməsində mühüm rol oynayır. 2006-cı ildə qurulan bu şirkət yalnız Gürcüstan ərazisində fəaliyyət göstərir. MMC-nin əsas fəaliyyət sahəsi Gürcüstanda neftin topdan və pərakəndə satışı, neft və neft məhsullarının, həmçinin mayeləşdirilmiş qazın ölkəyə idxalı, neft terminalı və anbarlarının tikintisidir. Şirkət Gürcüstandakı neft satışının 72 faizinə, dizel satışının isə 61faizinə nəzarət edir, bundan başqa, Kulevi neft terminalı da şirkətin ixtiyarındadır. ARDNŞ Gürcüstana hər ay 20 min ton neft məhsulu, həmçinin 15 min ton benzin idxal edir.

Azərbaycan–Gürcüstan əməkdaşlığında energetikanın ənənəvi sahələri ilə yanaşı, “Yaşıl enerji dəhlizi” layihəsi də xüsusi yer tutur. Bu məsələdə də hər iki ölkə Avropa dövlətləri ilə sıx əməkdaşlıq edir və yaxın aylarda bu təşəbbüsün texniki–iqtisadi əsaslandırılması hazırlanaraq konkret işlərə start veriləcək. Bu istiqamətə böyük sərmayə qoyuluşu nəzərdə tutulur və beləliklə, “Yaşıl enerji dəhlizi”, enerji kabeli inşa edilərək həm Azərbaycan–Gürcüstanın, həm də tərəfdaş ölkələrin enerji təhlükəsizliyi güclənəcək.

Bu məqamda yeni bir inkişaf mərhələsi kimi, 2022-ci il dekabrın 17-də Rumıniyanın paytaxtı Buxarestdə imzalanan “Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş”i xüsusi qeyd edilməlidir. Bu sənəd yeni dünya düzəninə formalaşdığı bir mərhələdə Avropanın iqtisadi və enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması prosesi ilə bağlı zəncirin ən vacib həlqələrindən biridir. Mühüm əhəmiyyətə malik həmin saziş hər iki ölkənin yalnız regionda deyil, həmçinin Avropa ölkələri ilə münasibətlərində etibarlı tərəfdaş olmasının daha bir sübutudur.

Əlbəttə, iki qardaş dövlət, eləcə də digər qonşu ölkələr tərəfindən birgə reallaşdırılan layihələr nəticəsində əldə edilən iqtisadi uğurlar Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, tək Cənubi Qafqaz regionu üçün deyil, böyük mənada Avrasiya üçün mühüm mənə daşıyır, tərəflər arasında dostluq və strateji tərəfdaşlığı gücləndirir.

İstər Azərbaycanda, istərsə də Gürcüstanda diqqətçəkən inamlı inkişaf bu ölkələrin ictimai–siyasi sabitliyinin, hər iki dövlət vətəndaşlarının hökumətə olan dəstəyinin məntiqi nəticəsidir. Çünki sabitlik və hökumətin aydın gələcəyə yönələn baxışları bir çox önəmli layihələr icra edilməsinə imkan verir, həm iqtisadiyyatın dinamik artmasını, infrastruktur layihələrinin uğurla icrasını və əhalinin rifahının getdikcə yaxşılaşmasını şərtləndirir.